

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycji Gazet Petersburskiego Pocztaamt, lub do księgarni Klasykcyjnej, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w księgarniach Glücksburga i Zawadzkiego, nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena: Roczna w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z nożeniem do mieszkań, 14½ r. Półroczna, 7½ r. sr.

Bez poczty, dla odbierających w księgarni: Roczna, 13 rub. sreb. Półroczna 6½ rub. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się łaż sama cena co i w Cesarstwie.

PIĄTEK, 31 Stycznia,
12 Lutego.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 30 Stycznia,
11 Lutego.

NOWINY DWORU.

Z powodu szczęśliwego rozwiązania JEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ KSIĘŻNY MARYI MIKOŁAJOWNY, która powiła Syna, N. CESARZ Jmć rozkazać raczył, żałobę noszoną u Dworu zdjąć do dalszego postanowienia.

Przez rozkaz dzienny CESARSKI z d. 27 Stycznia, JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ KSIĘŻĘ EUGENIUSZ LEUCHTENBERGSKI, zaliczony zostaje do pułku Preobrażeńskiego Gwardyi.

Przez Rozkazyienne CESARSKI z d. 24 i 25 Stycznia zostali mianowani Jenerał-majorowie: Dowódca pułku dragonów gwardyi *Stael von Holstein*, Dowódcą 1 brygady 2 dywizyi lekkiej jazdy gwardyjskiej z zachowaniem dotychczasowego dowodztwa. — Zostający przy oddzielnym Kaukaskim Korpusie *Espejo*, Wojennym Gubernatorem Kutaiskim, zarządzającym sprawami cywilnymi. — Dymisyonowany Jenerał-major *Bartholomey 2*, powrócony zostaje do służby, zaliczony do jazdy i mianowany Komendantem Alandskim na miejsce Pułkownika *Pawłowa 3*, który otrzymuje dymisyą z rangą Jenerał-majora, mundurem i pensyą.

— Przez Reskrypta CESARSKIE z d. 30 Grudnia 1846 mianowani kawalerami ordęru Św. Włodzimierza 2 klasy, Radzca Tajny, Senator *Żemczuznikow* i Dyrektor Szkoły Prawa, Rzeczywisty Radzca Stanu *Poschmann*.

— Rzeczywisty Radzca Stanu, Szambelan Księżę *Wolkonskoj*, najlaskawiej został mianowany pełniącym obowiązki Ochmistra Dworu i Vice-Prezydentem Kantoru Intendenty Dworu.

— Rzeczywisty Radzca Stanu, Szambelan baron *Rozen*, mianowany zostającym przy osobie J. C. W. WIELKIEJ KSIĘŻNY HELENY PAWŁOWNY.

— Landrath baron W. *Ungern-Sternberg*, mianowany Prezesem Konsystorza Estlandzkiego Ewangelicko-Luterskiego.

— N. CESARZ Jmć, na przedstawienie Ministra Oświecenia i Zdanie Komitetu PP. Ministrów raczył dotychczasowego Rektora Uniwersytetu Dorpatskiego, Professora Zwyczajnego Radcę Stanu *Neue* zatwierdzić na tym urzędzie po 1 Stycznia 1851 roku.

— N. CESARZ rozkazał: szosse mające iść od Moskwy przez Małojarsławiec, Rosław i Bobrujsk do Brześcia-Litewskiego, nazywać szosse Moskiewsko-Warszawskim, a łączący Dniepr z Bugiem kanał Królewski, między Piną i Muchawcem, nazywać Dnieprowsko-Bugskim kanałem.

— N. CESARZ dnia 10 Grudnia z. r. potwierdził Zdanie Komitetu Ministrów zalecające: zostawić w samym mieście Kownie tych tylko żydów, którzy dotąd w niem mają własne domy, z prawem dowolnego niemi rozrządzania, lecz budowanie drewnianych domów w samym mieście zostaje im zabronione, zaś dozwała się budować takowe na nowem przedmieściu, na którym mają się budować także i żydzi nowo-zapisujący się. W miarę jak się będą starzały drewniane domy żydowskie w mieście, budowanie nowych także żydom nie ma być dozwalane, lecz mogą albo budować domy murowane, albo przechodzić na przedmieście, z prawem przedania dawnego swojego placu, komu się podobna, lecz z obowiązkiem budowania także domów murowanych, zamiast drewnianych. Przedmieście to założyć, gdzie będzie dogodniej, nie zabraniając i chrześcianom tamże się budować.

— N. CESARZ dnia 14 Grudnia z. r. potwierdził ustawę

Kassy wdów i sierot Towarzystwa farmaceutycznego w Petersburgu.

— 28 Grudnia z. r. wydany został wyłączny na lat pięć przywilej obywatelowi poczesnemu i kupcowi 1 gildyi *Lichaczow*, Nauczycielowi *Kanajew* i Carsko-Sielskiemu mieszczaninowi *Judin*, na nowo-wynaleziony sposób oczyszczania bawełny, która była już użytą w fabrykach i została przejęta tłustością.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

28 Listopada 1846 r. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. CESARZA Zdania Rady Państwa, pozwalającego żydom w guberniach Mohylewskiej i Witebskiej odbywać roboty podradowe na drogach szosse przechodzących przez wieś, z zastrzeżeniem jednak aby po ukończeniu tych robot, we wsiach nie mieszkali.

12 Grudnia 1846 r. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. CESARZA Zdania Rady Państwa o wyłączeniu od rekrutkiego zaciągu mieszczan Taganrogskich Greckiego pochodzenia.

10 tegoż m. Z ogłoszeniem rozkazu N. CESARZA pozwalającego w szkolnych wiejskiego gospodarstwa zakładach do obowiązków technicznych, mianować osoby nie mające prawa wstępowania do służby cywilnej.

13 tegoż m. Z ogłoszeniem form podług których mają być przesyłane do Kapituły Orderów spisy osob mających ordery i znaki nieskazitelnej służby.

Tegoż d. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. CESARZA Zdania Rady Państwa o uwalnianiu majstrów i czeladników z Uralskich Skarbowych fabryk dla zajmowania się technicznymi robotami w prywatnych zakładach dobywania złota.

24 tegoż m. Z ogłoszeniem rozkazu MONARSZEGO, aby ludzie podejrzani o zabójstwo, nie byli nigdzie, pod żadnym pozorem, przyjmowani na rekrutów, dopóki nie zostaną zupełnie usprawiedliwieni.

Tegoż d. Z ogłoszeniem potwierdzonych przez N. CESARZA przepisów o tém, jak ma być dozwolane krewnym osob więzionych w fortcach i skazanych na tę karę wyrokami Sądów cywilnych odwiedzenie takich więźniów.

Tegoż d. Z ogłoszeniem konwencji pocztowej zawartej (10) 22 Lipca 1846 r. między N. CESARZEM a N. Królem Szwedzkim i Norweskim.

Tegoż d. Z ogłoszeniem tary podług której mają być zwracane szpitalom cywilnego zarządu koszta utrzymania i leczenia chorych wojskowych.

8 Stycznia b. r. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. CESARZA Zdania Rady Państwa, o tém iż nadal wywoz drzewa z Petersburskiego portu za granicę zostawia się dobrowolnym umowom kupców, bez urzędowego brakowania idącego na wywoz towaru.

KRÓTKIE OBEJRZENIE CZYNNOŚCI MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W ROKU 1845.

(Ciąg dalszy.)

(Patrz № 3.)

II. ZARZĄD OPIEKUŃCZY.

A. Opatrzanie żywności krajowej (*).

1.) Gubernije Nadbaltyckie, Zachodnie, a szczególnie Pskowska, Witebska, Smoleńska i Mohylewska, już od lat kilku doznają ciągłego nieurodzaju. W r. 1844, z powodu dżdżów i wylewów, włościanie zbierali zboże, jeżdżąc na łądziach po zalanych oromych polach; trawa skoszona na siano, gnęła i psuła się. Z tego powodu nie tylko w początkach 1845 r. okazał się ogólny niedostatek potrzebnej żywności, ale i większa część roboczego bydła, od złego i szczupłego karmu zginęła, tak że w guberniach Pskowskiej i Witebskiej miejscami nie zostało ani połowy krów i koni. Pola ozime zasiane po większej części ziarnem nie-dojrzałym, przy chłodnej i do tego suchej wiosnie, za ledwo mogły wrócić nasienie; a na jarych polach, i bez tego, dla braku nasion i roboczego bydła, nie dobrze zasianych, przedwczesne mrozy w Sierpniu zupełnie plon zniszczyły. W tak opłakanym stanie tych gubernij, kiedy wszystkie zapasy w miejscowych wiejskich magazynach były wyczerpane, okazała się potrzeba, oprócz pomocy, danych z powodu nieurodzaju w 1844 r., użycia nowych środków dla zapobieżenia zagrażającym złym skutkom. W skutek tego, dla

(*) W dobrach obywatelskich i w ogóle na gruntach uprawianych przez klasy należące do wiedzy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych co do zapewnienia żywności w kraju, posiano zboża: w jesieni 1844 r. 13,919,919 cztw., na wiosnę 22,172,522 cztw.; zebrano zboża ozimego 48,056,660, jarego 65,395,692 cztw. Zbiór w ogóle był mniejszy od zbioru w 1844 r. — 11,833,020 cztw. Urodzaj w ogóle dał więcej niż trzecie ziarno. Ale znaczną jego część należy odliczyć na gubernije Wschodnie, Małorossyjskie i niektóre za Moskwą leżące: stąd to ceny zboż nadzwyczajnie się różniły: cztw. żyta, naprzykład, w jednymże czasie przedawała się w gubernii Saratowskiej po 78 kop. sr., a w Kurlandskiej, Inflantskiej, Wileńskiej i Witebskiej do 10 r. sr.; za cztw. owsa w gub. Orenburskiej płacono do 70 k. sr., a w Inflantskiej 5 r. 59 k. sr. Zapasy przeznaczone na zapewnienie żywności włościan obywatelskich i innych klas zostających pod władzą Ministerstwa Spraw Wewn., na r. 1846 wynosiły: a) w zbożu, będącem w magazynach: 9,224,760. rozpożyczonem z magazynów lub do nich zaległem 3,562,800 cztw.; b) w kapitałach: w zakładach kredytowych i kassach miejscowych 3,322,565 r. w rozdanych na pożyczki, nieuzyskanych zaległościach i nowo-zaciągniętych pożyczkach dla gubernij dotkniętych nieurodzajem 3,500,043 r., a w ogóle 6,832,609 r. W Petersburgu i w innych niektórych miejscach, są osobne, nie podług ogólnych prawideł, urządzone magazyny, przeznaczone już to dla wsparcia potrzebujących, już to dla oporu przeciw podnoszeniu się cen w przedażach z wolnej ręki; w nich na r. 1846 było: a) zboża w ziarnie 170,761, rozpożyczonego i zaległego 71,618 cztw.; w kapitałach: w gotowiznie i w zakładach kredytowych 1,998,355 r., rozpożyczonego i zaległego 616,086 r. sr.

zniżenia nadzwyczajnie rosnących cen zboża, a) wysłano z Petersburga i Nowgorodu do Pskowa mąki żytniej: zimą do 10,000 czetw. łądem, a wiosną jeszcze przeszło 40,000 czetw. wodą, dla szczegółowej przedaży za cenę, jaką mąka kosztowała samemu Skarbowi; dla tego ceny na rynkach, które dochodziły do 10 r. sr. za czetw., spadły do 5 r. 50 kop. sr., w miastach zaś powiatowych gubernij Pskowskiej, Witebskiej i Mohylewskiej, dla biednych ludzi otworzona była takż przedaż zboża, wziętego w sposobie pożyczki od Wojskowego Zarządu. Potem, dla zabezpieczenia zasiewu oziminy na r. 1846, b) kupiono zawczasu w Petersburgu 30,000 czetw. żyta dla Pskowa i opatrzone dostawienie z zagranicy przez dóm handlowy Stieglitza, 40,000 czetw. dla gubernii Witebskiej i 10,000 dla Pskowskiej; samo ogłoszenie tej operacyi sprawiło dobry skutek: cena zaraz, od 10 i wyżej r. sr., spadła do 7 r. za czetwert w Witebskiej i do 6 r. w Pskowskiej gubernii; a chociaż sprowadzone z zagranicy zboże, z dostawieniem na miejsce, kosztowało od 8 do 9 r. sr. czetw., Ministerstwo jednak postanowiło przedawać i wypożyczać swoje zboże w cenie nie wyższej nad średnią targową, przez co i ta ostatnia zatrzymała się w swoich granicach: tym sposobem nabycie ziarna na zasiew było ułatwione i pola, ile możność pozwalała, obsiane, tak że w gubernii Pskowskiej jedna ósma, a w Witebskiej jedna dziesiąta tylko część pol została niezasiała. Dalej w tymże czasie i w tymże celu c) kupiono dla Mohylewskiej gubernii żyta za 122,000 r. sr.; posłano na tenże przedmiot do Mińskiej gubernii 121,000 r., do Kowieńskiej 100,000 r. do Wileńskiej około 100,000 r. sr.; dla trzech powiatów gubernii Petersburskiej kupiono zboża do 12,000 czetw.; dla gubernij Inflantskiej i Kurlandskiej, z powodu późno nadesłanych stamtąd żądań, kupiono w Petersburgu w miesiącu już Październiku, 45,000 czetw. mąki dla Rygi z dostawieniem wodą, i 5,000 czetw. dla Dorpatu, po 7 r. sr. za czetwert ku zimie 1845 r. zostawało z przygotowanych przez Ministerstwo zapasów: w gubernii Pskowskiej przeszło 36,000, w Witebskiej przeszło 24,000 czetw. oprócz tego, e) zakupiono, z dostawieniem sanna drogą, 25,000 czetw. dla gubernii Witebskiej i 15,000 czetw. dla Pskowskiej, zalecono przewieźć tamże 20,000 czetw. z gubernii Nowgorodskiej; w Smoleńskiej kupiono 10,000, w Mohylewskiej 12,000 czetw. Nadto na spław na wioinę Dźwiną, do gubernij Witebskiej i Pskowskiej, tudzież na dostawienie do Inflant i Kurlandii: d) kupiono do 210,000 czetw. żyta, mąki i owsa: do Pskowskiej gubernii kupiono także 30,000 czetw. owsa, a przeszło 50,000 czetw. żyta i mąki kazano przewieźć z Petersburga i Nowgorodu. To ostatnie rozrządzenie miało dobroczynne skutki co do przywrócenia i utrzymania cen umiarkowanych: w Rydze, Dyneburgu, Połocku i innych miejscach, cena żyta i mąki, która dochodziła do 10 r. sr. za czetw., spadła za przybyciem staków zbożowych do 5 r. 50 kop. sr.; w Pskowie zaś na samę wieść o wysła-

niu zapasów zboża, cena zmniejszyła się przeszło o 1 rub. srebrem (*).

Oprócz wymienionych środków, udzielone były w tych guberniach rozmaite ulgi co do poboru podatków i wypłaty długów kredytowym zakładom; rozpożyczony został cały zapas z wiejskich magazynów; ułatwiono mieszkańcom środki zarabiania na szosse i w fortecach; dawano bezpłatnie pasporta, żywiono kosztem skarbowym dymissionowanych i uwolnionych bez terminu żołnierzy; wydano bez zaliczenia gażę niedostatnim urzędnikom i kancelarzystom, pozwolono przywozić z zagranicy zboże bez cła; nakoniec nader ważną jeszcze wyświadczone pomoc, za porozumieniem się z Ministerstwem Skarbu, przez otwarcie przedaży soli z magazynów Skarbowych gubernij Smoleńskiej i Pskowskiej dla mieszkańców gubernij Witebskiej i Mohylewskiej, w których cena soli podniosła się była na rynkach do 5 r. sr. za pud, to jest przeszło we dwoje nad cenę Skarbową.

2. W ogóle ilość zbożowych zapasów dla zabezpieczenia żywności włóścian obywatelskich i ludzi innego stanu, dochodziła ku początkowi 1846 r., w zarządzie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, do 9,000,000 czetw. i może się zdawać wystarczającą. Lecz rozłożywszy tę ilość na 12,000,000 przeszło dusz męskich popisowych, a licząc kobiety i dzieci przeszło na 25,000,000 dusz, okazuje się, że na każdą duszę przypada nie więcej jak po 3 czetw. ryki: ilość niedostateczna do zapewnienia żywności i zasiewu. Przy tem, wielka ilość zapasów zbożowych, znajduje się tam mianowicie, gdzie ich na teraz nie potrzeba: np., w gubernii Wiatskiej, gdzie na 12,603 dusz przypada 15,755 czetw. lub Saratowskiej gdzie na 327,016 dusz przypada 515,921 czetw.; kiedy przeciwnie, w gubernii Petersburskiej, na 163,042 dusz całego zboża jest tylko 16,443 czetw., a w Kijowskiej na 791,514 dusz 64,032 czetw. Ten niedostatek pobudził Ministerstwo jeszcze w 1842 r. zwrócić uwagę Zwierzchności miejscowych aby wezwały obywateli do zaprowadzenia u siebie gminowych poletków (общественная запашка). Środek ten powiódł się pomyślnie; Szlachta Symbirska jednomyślnie go przyjęła, a w gubernii Moskiewskiej w trzystu prawie majątkach został już zastosowany: lecz powszechnego pożytku w tej ważnej rzeczy można się spodziewać nie wprzód, aż gdy

(* W ogóle, na kupno zboża, na wydanie nadatkowych pożyczek i na wsparcie szlachcie niemającej gruntów i innym ubogim, użyto: z kapitału opatrzenia żywności do 4,000,000 rub., z sumy Izb Powsz. Opieki i innych kredytowych zakładów do 3,600,000 r., ze Skarbu do 940,000 r. w ogóle do 8,540,000 r. sr. Większa część ostatniej sumy użyta była dla gubernij Inflantskiej i Kurlandskiej, które, z powodu, iż co do magazynów i kredytowego systemu mają właściwe sobie osobne urządzenia, nie mogły skorzystać do wsparcia z ogólnego kapitału zabezpieczającego żywność, zebranego z innych gubernij i nie miały prawa do pożyczek rządowych kredytowych zakładów.

w ogóle terazniejszy systemat zbioru zboża zastąpiony będzie uprawą gminowych poletków. W terazniejszych okolicznościach jawnym dowodem użyteczności tego środka między innymi służyło i to, że w gubernii Witebskiej, wśród powszechnej klęski, jedni tylko żołnierze-rolnicy (пахатные солдаты) u których zaprowadzone były gminowe poletki, nie mieli niedostatku wyżywienia, i nawet sprzedawali część swoich zapasów.

3. Co do lepszego urzędzenia handlu bydłem, w skutek przełożenia Ministerstwa, Petersburscy handlarze zgodzili się, utrzymywać swoim kosztem, na traktach których pędzą bydło, weterynarzy dla opatrywania bydła (*); a dla skłonienia ku temuż handlarzy Moskiewskich, posłano urzędnika. Nadal mają być użyte środki ku lepszemu dozorowi nad chorobami bydłeciami i ku ochronieniu hurtowników od nieprawnych wymagań. (D. c. n.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA. Londyn, 28 Stycznia. W Izbie Lordów przyjęty bill o zawieszeniu cła od zboża przywozowego i opłaty od przychodzących okrętów, został zatwierdzony przez Królowę.

W Izbie Niższej P. Fielden otrzymał upoważnienie do przedstawienia billu o skróceniu godzin pracy po fabrykach do 10 dla mężczyzn 18-letnich i młodszych, oraz dla kobiet wszelkiego wieku.

— Umarł admirał d'Arcy-Preston.

— Wiadomości z Irlandyi są coraz smutniejsze; w Ardmore, Traimore i Dungarvon 400 osob umarło już z głodu. Prócz jednego tylko hrabstwa Ulster, nigdzie dzierżawcy nie przedsięwzięli prac rolniczych przygotowawczych do następnej siewby.

— Sądzą że Parlament będzie rozpuszczony w przyszłym Maju, dla tego ażeby przypadające w tym roku nowe wybory mogły się ukończyć przed żniwem.

— Twierdzą że Bank angielski odmówił żądanej przez Bank Francuzki pożyczki na zastaw rentów francuzkich.

— Wiadomości z Indyi Zachodnich są zaspokajające pod względem zbioru cukrów, kawy i innych płodów kolonialnych. Plantatorowie Jamajscy wielce są ucieszeni z billu o używaniu cukru po browarach i gorzelniach.

— Lord Howden został mianowany Ministrem Angiel-

(*) Na targu gdzie się sprzedaje przypędzone do Petersburga bydło, sprzedano w 1845 r. 105,111 wołów, za 3,817,742 r. sr. Średnia roczna cena za funt mięsa była: 1-go gatunku 7 $\frac{3}{4}$ kop., 2-go gatunku 6 $\frac{3}{4}$ kop.; 3-go gatunku 5 kop. sr. Ceny te były nieco wyższe niż w 1844 r. dla tego że w 1845 r. przypędzono 4,577 wołów mniej niż w r. 1844, a to z powodu powszechnego upadku bydła. Dawniej często się zdarzało, że ceny mięsa na wiosnę podnosiły się do 12 i 15 kop. sr. za funt, z powodu nieprawnych poborów przy przepędzaniu bydła, którym teraz zapobieżono.

skim w Brezylji na miejsce P. Hamilton, który usunął się ze służby dyplomatycznej.

— Australia co roku staje się ważniejszym punktem handlu wywozowego, dowodzącego jak korzystną stać się może ta kolonija. Świeżo przywieziono z tamtąd do Anglii półtora miliona funtów wełny najlepszego gatunku, kilkadziesiąt tysięcy centnarów rudy miedzianej, wielkie ilości zboża, gumny, kości wielorybiej i t. d. Teraz tylko zdają się być powrócone koszta i wynagrodzone trudy kolonizacyi a korzyści powinny wzrastać z każdym rokiem.

— Nowiny z Bombay (Indyi Wschodnich) są po 15 Grudnia. Spokojność panuje w Pendżab i armija angielska opuści Lahorę w końcu tygodnia. Wszakże wojska odszedłszy na dwa dni marszu zatrzymują się dla uważania co nastąpi pod ich nieobecność w tej stolicy. Wielkorządca Lord Hardinge zwiedza dotąd jeszcze nowo-nabyte kraje; wódz naczelny armii Lord Hugh-Gough opuścił Simla i udał się do Umballa, żeby być bliżej granicy.

Londyn, 29 Stycznia. Dziś w Izbie Niższej bill o pozwoleniu nżywania cukru po browarach i gorzelniach odczytany został poraz drugi.

FRANCYA. Paryż, 29 Stycznia. Przedwczora Izba Parów jednomyślnością 144 obecnych Członków przyjęła projekt do prawa o przywozie zbóż zagranicznych.

— Rozruchy po Departamentach z powodu drożyzny nie ustają, albo po większej części straciły swój charakter niebezpieczny i ograniczają się do oporu przeciw wywożeniu zboża z jednych miejscowości do drugich.

— Gazeta *Presse* zawiera następującą wiadomość: «List który odbieramy z Londynu daje nam ciekawe szczegóły o nader żywym objaśnieniu, które zaszło między Królową Wiktoryą i Ministrem Spraw Zagranicznych lordem Palmerston. Twierdzą że w ręce Królowej Portugalskiej wpadła korespondencya tego Ministra, z której wyraźnie się pokazuje, iż wszelkimi środkami zachęcał i wspierał ostatnie powstanie w Portugalii w przekonaniu, że takowe rozszerzy się i na Hiszpaniją i że upadek Królowej Maryi da Gloriam pociągnie za sobą upadek Królowej Izabelli II. Kopije tych korespondencyj przesłane zostały Królowi Leopoldowi Belgijskiemu, który jest stryjem Króla Portugalskiego.

— Bitwa stoczona z Bou Maza, który zdołał zbuntować kilka pokoleń małej pustyni, była bardzo krwawa; francuzi stracili 130 ludzi, z których wielu oficerów. Strata arabów jest bardzo znaczna.

Paryż, 30 Sierpnia. Z Departamentów zachodnich odebrano doniesienia o nowych rozruchach i rabunkach zboża na różnych punktach.

HISZPANJA. Madryt, 25 Stycznia. Xiążę de Soto Mayor nie zdoławszy porozumieć się z P. Mon, złożył dane mu pełnomocnictwo do utworzenia Gabinetu.

Królowa wezwała P. Castro y Orozco któremu dała podobneż zlecenie; ten miał już naradę z PP. Pacheco i Bravo Murillo.

PRUSSY. *Berlin, 4 Lutego.* Gazeta Powtzechna Pruska pod datą dzisiejszą, zawiera w części nieurzędowej wyrok Królewski, z d. 3 Lutego, stanowiący: 1) Że Stany Prowincjonalne Monarchii będą zwoływane na Sejm Powstzechny ilekroć potrzeby Państwa wymagać będą albo nowej pożyczki, albo nowego podatku, albo pomnożenia podatków istnących. 2) Że połączone komitety Stanów będą odtąd zwoływane peryodycznie. 3) Że Sejm Powstzechny, a pod jego niebytność Komitety połączone, będą używały 1) prawa udziału w Prawodawstwie w takiej mierze, jaką Postanowienie 5 Czerwca 1823 wyrzekło dla Stanów Prowincjonalnych pod niebytność Ogólnego Zgromadzenia Stanów; 2) prawa w gładania w zarząd długu publicznego; 3) prawa petycyi w tém wszystkim co się tyczy spraw wewnętrznych bez ograniczenia do tych tylko które miałyby interes wyłącznie prowincjonalny.

Taż gazeta zawiera trzy postanowienia tyczące się organizacji i władzy Sejmu Powstzechnego; zwoływania peryodycznego komitetu połączonego Stanów i nakoniec mianowania Deputacyi Stanów do kontrolowania długu krajowego.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

LONDYN, 30 Stycznia. Wczora w Izbie Niższej lord PALMERSTON, odpowiadając na zapytanie P. Finsch, oświadczył że Poseł francuzki udzielił mu nową depezę P. Guizot w przedmiocie małżeństw Hiszpańskich i że ten dokument będzie złożony Izbie dla uzupełnienia aktów tej sprawy. — Wiadomości z Portugalii po 19 Stycznia potwierdzają pogłoskę o koalicji zawartej między Miguelistami i Septembrystami.

PARYŻ, 31 Stycznia. Wyrokiem Królewskim z d. 29 Stycznia zabroniony został wywóz krup i mąk wszelkich, oraz kasztanów i mąki kasztanowej. Innym wyrokiem 12,000 ludzi z klasy 1845 roku powołani są do służby czynnej.

MADRYT, 23 Stycznia. Dotąd niezdołano utworzyć nowego Gabinetu i dawni Ministrowie z rozkazu Królowej zajmują jeszcze swoje posady.

AMERYKA. *New-York, 9 Stycznia.* Wniosek Prezydenta Polk o mianowaniu Namiestnika dla objęcia naczelnego dowództwa nad armiją prowadzącą wojnę w Meksyku odrzucony został znaczną większością na Kongresie.

(*Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.*)

STAROŻYTNOŚCI.

Dziwnem zrzędzeniem, w naszych czasach, tak sobą i swojemi dzisiejszemi potrzebami zajętych, mnożą się odkrycia w dziejach odległej starożytności. Na tablicy chronologicznej stają obok siebie koleje żelazne, maszyny parowe, wynalazki giełdowe, palimpsesty, wyczytanie hieroglifów,

odkrycie Assyryjskich dzieł sztuki, a teraz przybywa Skala w Bisutun lub Behistun w Perskim Kurdistanie. Major w służbie Kompanii Indyjskiej i agent polityczny w Bagdadzie H. C. Rawlinson, zdjął będące na niej rysunki i wyczytał niezrozumiałe dotąd przy nich napisy. Pracę jego Towarzystwo Azyatyckie ogłosiło w końcu zeszłego roku w Londynie pod tytułem: «The Persian cuneiform inscription at Behistun, decyphered and translated: with a Memoir on Persian cuneiform Inscriptions in general and on that of Behistun in particular. By Major H. C. Rawlinson d. Z. ośmiu tablicami napisów. LXXI i 52 str. w ósemce.

Na skale z jednej strony rzeźba przedstawia Dariusa z trzymającym łuk i włócznię jego orężnikiem; Król depece prawą nogą leżącego na wznak człowieka który ku niemu ręce błagające wyciąga, jest to jak widać z napisu *Gumata*, fałszywy Smerdis. Na przeciw Króla stoi dziewięć osob ze związanymi w tył rękami, wszystkie związane jednym wkoło ich szyj okręconym powrozem: są to Królowie, którzy się buntowali przeciw Daryjuszowi i przezeń zostali zwyciężeni. Nad grupą unosi się Auramazda (Oromuzd). Ponad figurami i w dole są napisy pismem klinowatém (cuneiformis). Oprócz tego są napisy w długich kolumnach na skale, jedne pismem klinowatém zwyczajnem, drugie Medyjskiem i Babyłońskiem. Z tego P. Rawlinson ogłosił i za pomocą języków Zend, Sanskryckiego i Nowo-Perskiego, wytłumaczył wielkiego napisu cztery i pół kolumny, tudzież napisy w około samej rzeźby będące. Wielki napis składa się z 74 ustępów, z których każdy oprócz pierwszego zaczyna się od słów *Thātiya Daryawush Khsháyathiya*: «Tak mówił Dariusz Król.» Przekład swój P. Rawlinson wydał po łacinie i po angielsku: my tu przestaniemy na przytoczeniu kilkunastu ustępów podług niemieckiego tłumaczenia umieszczonego w *Göttingkischem piśmie: Gelehrte Anzeig*, z miesiąca Grudnia w N° 201 — 204, z którego powzięliśmy niniejszą wiadomość.

Ustęp 1. Ja Dariusz, potężny Król, Król Królów, Król Persyi, Król Królestw, syn *Vashtáspa*, wnuk *Arshama* z rodu *Hak'hamanish*.

II. Tak mówił Dariusz Król: Mój ojciec jest *Vasthaspa*, *Vasthaspy* ojciec *Arshama*, *Arshamy* ojciec *Ariyarámna*, *Ariyarámny* ojciec *Chishpish*, *Chishpisha* ojciec *Hakbamanish*.

III. T. m. D. K. Dla tego zowiemy się *Hakhamanidzi*; od wieków jesteśmy potężni; od wieków ród nasz był Królewski.

IV. T. m. D. K. Ośmiu mojego rodu było przedemną Królami, ja jestem dziewiąty; długim szeregiem jesteśmy Królami.

V. T. m. D. K. Z łaski *Auramazda* jestem Królem: *Auramazda* dał mi panowanie (*).

(*) W księdze II Paralipom. 36, 23 u Wujka «Tak mówi Cyrus Król Perski: wszystkie Królestwa ziemskie dał mi Pan Bog niebieski; i toż samo w XII Hezdrasz. 1, 2.

VI. T. m. D. K. to są kraje, które się mi dostały: z łaski Auramazda byłem ich Królem: Persia, Suziana, Babilonia, Assyria, Arabia, Egipt, Sparda, Jonia, co u morza, Armenia, Kappadocia, Partyene, Zarangia, Aria, Chorasnia, Baktria, Sogdiana, Sakia, Thadagytia, Arachozia, Maka; wszystkiego 23 prowincje.

VII. T. m. D. K. To są kraje, które się mi dostały: z łaski Auramazda były mi podległe, niosły mi dań: co im przezemnie było rozkazano, to we dnie czy w nocy robiono.

VIII. T. m. D. K. który człowiek w tych krajach był bez obłudy, tegom dobrze zachował, który był w winie, tegom ciężko karał; z łaski Auramazda kochały te kraje moje prawa: jak im odemnie było rozkazano, tak się działo.

IX. T. m. D. K. Auramazda dał mi panowanie; Auramazda był mi pomocą, odkąd objąłem panowanie; z łaski Auramazda trzymam panowanie.

X. T. m. D. K. To jest, co było przezemnie zdziałane nim Królem zostałem. Na imię Kabujiya, syn Khurusha, z naszego rodu, był tu przedtem Królem; u tego Kabujiya był brat, Bartiya na imię, tejeż matki i tegoż ojca co Kabujiya: potem Kabujiya zabił tego Bartiya; kiedy Kabujiya zabił Bartiya, nie było następcy w państwie, bo Bartiya był zabity; potem Kabujiya poszedł do Egiptu; kiedy Kabujiya poszedł do Egiptu, stało się państwo bezbożne; złość wzmogła się w kraju Perskim, w Medyi i innych prowincjach.

XI. T. m. D. K. Wtedy był człowiek, Gumata na imię; ten podjął się z góry, Arkadrish na imię, w kraju Pishiyauwada, ztamtąd, 14-go miesiąca Viyak'hna, było to że on się podjął; tak kłamał państwu: ja jestem Bartiya, syn Khurusha, brat Kabujiya; potem całe państwo powstało przeciw Kabujiya i przeszła do niego Persyja, i Medyja i inne prowincje: porwał panowanie; 9-go miesiąca Garmapada było to, że on porwał panowanie; potem umarł Kabujiya z wielkiego gniewu.

XII. T. m. D. K. To panowanie, które Gumata Mag wydarł Kabujiga, było zdawna w naszym rodzie; potem wydarł Mag Gumata Kabujiya Persyja, Medyja i inne prowincje; zrobił co chciał, był Królem.

XIII. T. m. D. K. Nie było męża, ani Persa ani Meda, ani kogokolwiek z naszego rodu, któryby temu Gumata Magowi odjął panowanie; kraj bardzo się go lękał: żeby kraju siłą nie zniszczył, bo kraj wprzódy znał Bartiya, dla tego mógł by zniszczyć, 'aby to mnie nie szkodziło, że nie jestem Bartiya syn Khurusha' (*); nikt się nie odważył, cokolwiek począć przeciw Gumata Magowi, póki ja nie przy-

(*). Słowa zawarte między odwrotnemi kómatami, trzeba rozumieć, jak gdyby wyrażały myśl samego Bartiya.

szedłem; wtedy oddałem cześć Auramazda; Auramazda dał mi pomoc; 10-go miesiąca Bagayadisk stało się, że z wienami ludźmi tego Gumata Maga zabiłem i tych, co byli jego naczelnymi stronnicami. Sikthauwatisk nazywa się twierdza w Nisaya, prowincji Medyi, tam go zabiłem, wziąłem mu panowanie; z łaski Auramazda stałem się Królem; Auramazda dał mi panowanie.

XIV. T. m. D. K. Panowanie wydarte naszemu rodowi, ja przywróciłem; uczyniłem ich szczęśliwymi jak byli przedtem; zakazałem cześć co Gumata Mag wyznawał; przywróciłem świątynię i cześć obrońcy Państwa i Bogom, co im Gumata Mag odebrał; zrobiłem państwo szczęśliwym, Persyja, Medyja i inne prowincje, jak było dawniej; tak z łaski Auramazda odzyskałem co było wydarte: to zrobiłem; pracowałem dopóki nie uczyniłem tego ludu szczęśliwym jak dawniej; takem, z łaski Auramazda pracował, aby Gumata tego naszego ludu nam nie wydarł.

XV. T. m. D. K. A to zrobiłem, zostawszy Królem.

XVI. T. m. D. K. Kiedy Gumata Maga zabił, był człowiek na imię Atrina syn Upadarma; ten podniósł się w państwie Suziańskim; powiedział tak: jam jest Król Suziany; wtedy Suzianie zbuntowali się; poszli do tego Artina; był on Królem Suziany; i był człowiek, z Babilonii, na imię Nat'ibora syn Aina...; ten powstał w Babilonie; skłamał tak przed państwem; ja jestem Nabukhadrachara, syn Nabunita; i oto całe Państwo Babilońskie przeszło do niego; Babilon zbuntował się; on pochwycił panowanie nad Babilonem.

XVII. T. m. D. K. Wtedy posłałem do Suzy; Artinę związanego do mnie przyprowadzono; zabiłem go.

XVIII. T. m. D. K. Poszedł do Babilonu przeciw temu Nat'iabira, który się nazwał Nabukhadrachara; wojsko Nat'iabira trzymało Tygier; tamesmy pociągnęli, i była u niego flotta; rozdzieliłem wojsko na części; jedne wsadziłem na słońce; drugą sam wiodłem; Auramazda był mi pomocą; z łaski Auramazda przeszedłem Tygier i tam pobiłem to wojsko Nat'iabira potężnie; 27 miesiąca Artiat'iyia stało się, żeśmy bitwę stoczyli.

W dalszych ustępach zawierają się podobnie opowiedziane dzieje późniejszych uzurpatorów, pokonanych przez Dariusza. Winniśmy ostrzedz, że pożyczając wyrażenia, choćby tylko z Wujka, mogliśmy wypokostować nasz przekład zupełnie à l'autique, lecz, tegośmy właśnie chcieli uniknąć. Nasi choć *rari nantes* miłośnicy starożytności, będą nam wdzięczni za doniesienie i pewnie sami zajrzą do źródła.

OD WYDAWCY.

Z powodu Zapust, następujący numer Tygodnika wyjdzie w przyszły Piątek, 7 Lutego.

Pozwala się drukować. St.-Petersburg, 30 Stycznia 1847 roku. Ignacy Iwanowski, Cenzor.

W Drukarni Wojennej.